

Motion till riksdagen
2010/11:So568

av Kerstin Engle m.fl. (S)

Krafttag för att försvara den svenska alkoholpolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en genomgripande översyn av det alkoholpolitiska läget för att värna den svenska alkoholpolitiken och motverka ett undergrävande av detaljhandelsmonopolets ställning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tull och polis ges möjlighet att prioritera insatser för att stävja smuggling och vidareförsäljning av alkohol.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Svensk alkoholpolitik och Systembolagets ställning har sedan 2004, då undantagsreglerna försvann, utsatts för hårda prövningar. Privatinförseln och den organiserade smuglingen av sprit, vin och öl har etablerat sig som en illegal sidomarknad till den officiella alkoholförsäljningen. Differensen till våra grannländers alkoholskatter och priser har varit den avgörande drivkraften till att denna sidomarknad har vuxit fram.

Förslaget om att nu höja alkoholskatterna med 13 % kommer att öka prisdifferensen till vår omvärld ytterligare, vilket sannolikt kommer att medföra en ökad både legal och illegal införsel av alkohol. Denna sidomarknad verkar utan hänsyn till den svenska alkoholpolitikens huvudsakliga styrinstrument, prissättning och tillgänglighet.

Den illegala sidomarknaden erbjuder köparna en billigare alkohol när som helt på dygnet. Målgrupper är i första hand redan utsatta grupper som stor-konsumenter och ungdomar.

Skatthöjningar på alkohol har tidigare fungerat väl som prisinstrument i syfte att dämpa konsumtionen och värna folkhälsan. Frågan är om detta instrument nu inte delvis satts ur spel, i synnerhet i södra Sverige med närheten till Danmark och kontinenten. Den geografiska närheten har alltid funnits men Öresundsbron, försvagad gränskontroll och möjlighet till privatimport har tillkommit.

Höjda skatter på alkohol leder även till ökad inhemsk produktion och försäljning av illegal alkohol. När väl den illegala marknaden etablerat sig krymper utrymmet för att använda sig av höjda skatter och därmed ökade priser som instrument i en hållbar alkoholpolitik. Här behöver vi politiker inse allvaret i situationen för den svenska alkoholpolitiken som sådan. Att enbart och ensidigt satsa på att höja alkoholskatterna blir ett kvitto på att den tidigare framgångsrika alkoholpolitiken idag saknar kompass. Frågan är om effekterna snarare inte blir en ökad förflyttning från den registrerade till den oregistrerade alkoholförsäljningen och -konsumtionen.

I Sverige har vi idag en stor oregistrerad sektor och fria införselkvoter. Den oregistrerade sektorn försörjs genom organiserad smuggling, privatinförsel från svenskar som reser över gränserna samt Internethandel. Det alkoholpolitiska läget har förvärrats ytterligare genom att det sistnämnda har fått en av allt att döma växande omfattning under de senaste åren. Härmed kan vi konstatera att Systembolagets ställning redan är hårt pressad. Även om försäljningssiffror för årets två första kvartal talar för att Systembolaget inte tappar marknadsandelar i samma takt som tidigare, beräknar Sorad att cirka en tredjedel av den konsumerade alkoholen i landet härrör från andra källor än Systembolaget och laglig servering. I Skåne är Systembolagets marknadsandel långt under 50 %. Aktuella siffror från Bryggeribranschen och VSL antyder att gränshandeln fortsätter att öka i samma takt som Systembolagets försäljning.

Vilka sidoeffekter kan vi förvänta oss av att staten höjer skatterna på alkohol och därmed Systembolagets priser ökar? Utifrån försiktighetsprincipen

Fel! Okänt namn på

bör regeringen snarast utreda dessa effekter både ur ett folkhälsoperspektiv och ur ett statsfinansiellt perspektiv.

Det behövs av en genomgripande översyn av det alkoholpolitiska läget för att värna den svenska alkoholpolitiken och motverka ett undergrävande av detaljhandelsmonopolets ställning.

Vi måste också ta krafttag mot smugglingen och återta de skatteintäkter som den registrerade alkoholkonsumtionen kan ge. Vi behöver en nationell samling mot den illegala alkoholhandeln och ett gemensamt värnande av den svenska modellen, inklusive Systembolagets fortlevnad. Tull och polis måste ges möjlighet att prioritera insatser för att stävja smuggling och vidareförsäljning av alkohol.

Stockholm den 27 oktober 2010

Kerstin Engle (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Hillevi Larsson (S)

Christer Adelsbo (S)

Kent Härstedt (S)